Dějepis: tahák

Raný středověk, sekunda. Letopočty a jména jsou stejné jako v sešitě.

Letopočty

375 vpád Vizigótů, začátek stěhování národů

395 rozpad Římské říše na dvě části

476 zánik západořímské říše, začíná středověk

1453 zánik východořímské říše

481–511 Chlodvík, zakladatel Francké říše

631 Wogastisburg: Sámo porazil Dagoberta

732 Poitiers: Karel Martel zastavil Araby

768–814 Karel Veliký

800 Karel Veliký korunován císařem (Řím)

843 Verdunská smlouva: říše mezi 3 vnuky

863 Konstantin a Metoděj na Velkou Moravu

911 dohoda Normanů s Francouzi

987 konec Karlovců, Hugo Kapet

1000 Leif Eriksson v Americe

1066 Hastings, Vilém Dobyvatel (vládl do 1087)

1204 konec spojení Anglie s Normandií

622 z Mekky do Medíny, vznik kalendáře

Osobnosti

Řím a Byzanc

Attila	náčelník Hunů
Romulus Augustus	poslední císař západu
Odoakar	germánský král, 476
Justinián I.	6. stol.; zákoník, chrám sv. Sofie
Michael III.	863 misie na Velkou Moravu
Rastislav	moravský kníže

Frankové

Chlodvík	zakladatel, Merovejec
Dagobert	631 prohrál se Sámem
Karel Martel	majordom, 732
Pipin Krátký	král, první Karlovec
Karel Veliký	císař 800, sídlo Cáchy
Karel Holý	Francie po roce 843
Hugo Kapet	987, Kapetovci

Sever a Anglie

Leif Eriksson	první Evropan v Americe
Harald Krásnovlasý	zakladatel Norska
Sven rozčísnutého vousu	král Dánska
Erik	král Švédska
Alfréd Veliký	konec 9. stol., sjednotil Anglii
Vilém Dobyvatel	normanský vévoda, 1066

Pojmy

Společnost

léno	propůjčená půda (lat. feudum)
leník	komu je půda propůjčena
majordom	správce králova dvora
nevolník	nesvobodný, pán ho vlastní i s půdou
naturálie	dávky poddaných
lichva	půjčka s úrokem
řehole	přísná pravidla mnichů a jeptišek

Říše a sever

cézaropapismus	císař je i hlavou církve
ikonoklasmus	obrazoborectví, boj proti ikonám
skriptorium	písařská dílna
renesance	znovuzrození (karolinská)
Domesday Book	soupis pozemkového majetku
vik	záliv; **ságy** = hrdinské eposy
Varjagové	Vikingové na východě

Islám

islám	odevzdání se bohu (Alláh)
Mohamed	prorok, Mekka, konec 6. stol.
korán	posvátná kniha, dělí se na súry
mešita	modlitebna + škola
minaret	úzká věž; **muezzin** svolává
semité	Arabové a Židé
karavana	obchodní výprava s velbloudy
chalífát	říše; **chalífa** = král

Výčty

Proč zanikl Řím — 2× velikost říše · útoky Germánů pod tlakem Hunů

Dobyli Řím — 2× Gótové · Vandalové království v S Africe

Vrstvy společnosti — 3× panovník, šlechta, rytíři · duchovenstvo · pracující lidé svobodní, nevolníci

Rytíř potřebuje od 21 let — 4× kůň · zbraně · zbroj · osvědčení v boji

Církev odshora — 5× papež → kardinálové → arcibiskup arcidiecéze → biskup diecéze → farář farnost

Dynastie Franků — 3× Merovejci → Karlovci → Kapetovci

Verdun 843 — 3× západofrancká → Francie · střední část · východofrancká → Německo

Drakar 100 bojovníků — 4× hlava draka na přídi · nízký ponor · bez paluby · vesla

Království Sasů — 3× Wessex · Sussex · Essex

Byzanc jádro a připojené země — 6× Malá Asie · Balkán · Sýrie · Palestina · Egypt · Libye

Pět pilířů islámu — 5× modlitba 5× denně k Mekce · šířit islám · ramadán · almužna · pouť do Mekky

Skupiny islámu — 2× šíité · sunnité

Dvě části říše od 395 — 2× Západořímská Ravenna · Východořímská Konstantinopol

Po rozpadu říše — 5× není armáda → konec obchodu → omezení řemesel → z měst na venkov → zánik měst

Tituly panovníků — 3× císař · král západ · kníže střed a východ

Vlastnosti rytíře — 5× oddanost · statečnost · síla · věrnost · čestnost

Klášter opat, abatyše — 3× kostel · obytné prostory · hradby

Karel Veliký ovládl — 3× severní Itálii · Bavorsko · Sasko

Kam pluli Vikingové — 3× Dánové J: Anglie, Normandie, Sicílie · Švédové V: Kyjevská Rus, Byzanc · Norové Z: Island, Grónsko, Amerika

Osídlení Británie — 4× Keltové → Římané do 407 → Anglové, Sasové, Jutové → Normané

Království Anglů Jutové: Kent — 3× East Anglia · Mercie · Northumbrie

Justinián dobyl — 3× část Itálie · Španělsko · severní Afriku

Náboženství světa — 3× křesťanství 33 % · islám 20 % · hinduismus 13 %

Nepleť si

- ≠ **476** padá jen západ říše, východ až **1453**
- ≠ **opat** vede mužský klášter, **abatyše** ženský
- ≠ **Karel Martel** je majordom, králem je až **Pipin Krátký**
- ≠ **Normané** i **Varjagové** jsou Vikingové
- ≠ **léno** je půda, **leník** je člověk
- ≠ Západ: císaře korunuje **papež**. Byzanc: hlavou církve je **císař**

Tahák vychází ze zápisků z hodin.